МІСТО НА ЛІНІЇ

ЛЬВІВ У ЛИСТОПАДІ 1918

Довкола нас свистять кулі і ґримчуть карабіни. Від чв. до часу тріщить шибк від вогу зброї. Справжня війна! І по тепер, коли великі війни закінчилися! Ця "війна" у Львові буде на історичній епосі нашого бурхливого часу

Зі щоденника Марії Касперівської

Серія публічних лекцій та презентацій
Львів, липень-грудень 2018
Центр міської історії

Унаслідок Першої світової війни і розпаду Австро-Угорської імперії у листопаді 1918 р. Львів опинився в епіцентрі нової війни між українцями і поляками. З одного боку українсько-польська війна 1918–1919 рр. була частиною складної європейської кризи 1914–1923 рр. З іншого — вона була зростанням міжетнічних конфліктів, породжених зіткненням на одній території двох взаємовиключних національних проектів.

Публічна програма "Місто на лінії. Львів у листопаді 1918 року" розглядатиме війну крізь три вимірні, однак взаємопов'язані перспективи — глобальну, локальну та індивідуальну. Дослідники з різних країн дискутуватимуть про місце українсько-польської війни у контексті "доби" європейської кризи 1914–1923 рр. Значну увагу буде зосереджено на війні як індивідуальних досвідах різних її учасників – солдатів, цивільного населення, зокрема жінок, та військовополонених. Окремо лекції торкнуться питання про те, що означала війна для воюючих сторін у місті – українській та польській, і також для обійшов нейтральної європейської громади, у який спосіб і для чого формувалися міфи Листопадового чину та "оборони Львова" в українському та польському символічному полі. На завершення програми презентації інтерактивної карти про Львів у Першій світовій запропонують новий погляд на війну через дослідження впливу воєнного конфлікту на повсякденне місто.

25 липня
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Оксана Дудко
Центр міської історії / Університет Торонто

Війни, що завершили Війну:
насильство і збройні конфлікти на "Східному фронті", 1917–1923 років

Для багатьох воюючих країн листопад 1918 р. став символом завершення Першої світової війни. Однак для Львова і Галичини він ознаменував початок нової війни між українцями і поляками. Примітно, що українсько-польська війна 1918–1919 рр. була не єдиним конфліктом, що підважив європейський мир у 1918 р. У період 1917–1923 рр. практично весь "Східний фронт" став театром жорстоких етнічних конфліктів, громадянських війн, національних та соціальних революцій. Зосереджуючись на східноєвропейських теренах війни, лекторка поділиться міркуваннями стосовно того, чому на Східному фронті Перша світова війна не завершилася мирним, а перетекла у серію менших, втім не менш брутальних, збройних конфліктів, а також розгляне українсько-польську війну 1918–1919 рр. у контексті воєнного та революційного насильства у Польщі, Білорусі, Росії, у країнах Балтики та на Балканах.

28 серпня
18:30

Велика овальна зала
Львівської міської ради

Джей Винтер
Єльський університет

Конфлікт, який не закінчився.
Друга Перша світова війна, 1917–1923 роки

Лекція представляє новий погляд на хронологію Першої світової війни. Дослідник пропонує розділити хронологію Великої війни на два етапи: 1914–1917 рр. і 1917–1923 рр. Кризи 1917 року дестабілізували всі воюючі сторони, однак була найбільш відчутною на Східному фронті, де трансформувалася у гострий збройний конфлікт. Відтак міжнародна війна стала громадянською війною. Перехід від кризи війни до постімперського насильства був непомітним, а події 1917–1923 рр. стали частиною єдиного періоду європейської історії, що тривав від 1914 до 1923 року. Погляд це, 1917–1923 рр. становить відмінну фазу цього комплексного періоду. Вона характеризувалася поєднанням антикомуністичної, антибольшовицької, радикально- націоналістичної, етнічних чисток, голочуми шпи до цар'єрним подіям у 1930х сс.р. й опісля.

29 серпня
18:30

Центр міської історії
вул. Богомольця 6, конференц-зал

Круглий стіл
Дослідники: Оксана Дудко (Центр міської історії / Університет Торонто), Джордж Сенборн (Колледж Лафаєт, США), Сергій Кактаєв (Університет Вестерн, Канада), Джей Винтер (Єльський університет). Модератори: Олена Бетлій (Центр міської історії / НУ "Києво-Могилянська академія")

Народження нового світу:
місце досвіду у Східній Європі після 1917 року

Події, що відбувалися на Сході Європи наприкінці Великої війни, яка все ще тлумачилася як Її Захід, значною мірою визначили подальшу долю континенту. Революції, розпад імперій, громадянські війни, поступ народження нових держав – східноєвропейські "вихідці" з війни були можливими. Так само можливими був місцевий досвід. Під час дискусії пожвавлюю про те, що вивчення міст дорог до нашого розуміння великих подій, загальних і національних наративів крайн Східної Європи під назвами революцій та появою національних держав. Що одне питання, до якого ми також звернемося: - це насильна насилля, проміж внаслідки, екстремальне поєднання, які перекинули містечі у цей період, спричинили подальші траєкторію розвитку континенту, особливо у 1930-тх роках. Насамперед, обговорюю проблему порядку в місті та спорожнюності влади його забезпечувати. Вона особливо рельєфно окреслилася в період розпаду імперій у Східній Європі та стала однією із центральних упродовж усього XX ст., не втративши своєї актуальності дотепер.

26 вересня
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Олег Павлишин
Львівський національний університет імені Івана Франка

Між лініями фронту: військовополонені та інтерновані в умовах українсько-польської війни у Східній Галичині 1918–1919 років

Українсько-польська війна у Східній Галичині 1918–1919 рр., окрім бойової лінії, мала ще один фронт – домашній. Воюючі сторони застосовували репресивні заходи щодо цивільного населення – інтернували активістів противника. Втім ця малодослідна сторона війни розкриває важливий гуманітарний аспект конфлікту. Заходи ініціатив митрополита Андея Шептицького та архієпископа Кирила Білоусевського представники зокрема 1 листопа 1919 р. у Львові укладе Угоду про ставлення до полонених та інтернованих. Угода, єдиний позитивний результат польсько-українських перемовин, унормовила реалізацію заходів під егідою Міжнародного Червоного Хреста. Сторони розпочали процес випущення на волю інтернованих та обмін найбільш відомих діячів. Гуманітарні діяльність спеціальних української та польської комісій та стримане їхній роботі з боку військового командування воюючих сторін продемонструвати цивілізований характер конфлікту в контексті дотримання Гаагської конвенції 1907 р.

24 жовтня
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Мар'яна Байдак
Львівський національний університет імені Івана Франка

"Чудова погода, чисте голубе небо, але у Львова сумне і розчароване обличчя": листопадові дні 1918 року у дневниках жінок

Листопад 1918 р. став переломним моментом для реального та уявного життя у Львові. Ці зміни можливо могли описувати у щоденниках і спогадах. Відвертаючи на ці події було своєрідним мейнстримом, а фіксування дати і листопада 1918 р. зазвичай змінювало наратив і тон щоденника. Цей період життя Львова більшість жінок сприймали як протистояння за національну приналежність могли де полягає і українці творили свої міфи у простого міста. Жінки також описували зміни у повсякденному житті, які принесли би листопад 1918 р., перетворивши місто на лінію фронту. Справжньою катастрофою ставала відсутність комунікацій, неможливість розсудити речі перші необхідності, вимушеність постійного перебування у квартирах через вулиці бої. Листопад порушив звичні ритм міста, прихуплив культурне життя, подрослє сплюхання і наличив жінок сподівалися лише на себе.

13 листопада
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Василь Расевич
Центр міської історії

Від перемогу до чину?
Зі світу щоденної реальності листопадових днів у світ символізму

У листуп й означаєть про нове включення в українській політично-політичний дискурс подій листопаду 1918 р. Львова. Ця нова інтерпретація, а точніше – інструменталізація, мала місце у 1920-1930-х рр. Зміна дискурсу була продиктована появою молодожного радикально-націоналістичного крила, що пропонувало відмежитися від методів парламентської боротьби. Важливим елементом імплементації в загальноукраїнську історичну канву листопада 1918 р. стало "собирання" переосмислення цих подій. Підміна поняття "українській рух" концепцією "національно-визвольної боротьби" значною мірою радикалізувала інтерпретації недавнього минулого. Відповідно до концепції революційної української історії змінилася і сама термінологія: "листопадовий переворот", як називали події 1918 р., перетворився на "Листопадовий Чин".

15 листопада
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Ягода Всжейска
Варшавський університет

Чому битва за одне місто може бути для нації важливіша,
ніж світова війна, або міф "оборони" Львова в міжвоєнній Польщі

Лекція присвячена аналізові польського міфу "оборони" Львова на основі різних варіантів міжвоєнного польського дискурсу – літературного, мистецького, публіцистичного, політичного. Міф "оборони" прославляє битву за Львів як символ об'єднання польського народу і польської держави, з чим "оборонці", незважаючи ідеологам, що дали приклад патріотичної поведінки для майбутніх поколінь полягає. Завдяки цьому міф оборони Львова між бути символічною відповіддю на найгостріші болісні проблеми Другої Речі Посполитої, що відроджувалася і відроджувалася, а в результаті стає основоположною історією нового політвоєнного польського суспільства. Тоно ж мірою, якщо цей міф злежовав до полянів, він стигматизував і розпав та виключав зі спільноти інших - українців, євреїв і німців. Інтегрував польську націю довжола спільних цілей, розділив багатонаціональне суспільство цієї Другої Речі Посполитої.

22 листопада
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Наталя Алексюк
Туро коледж, Нью-Йорк

Листопад 1918 року
у біографіях львівських євреїв

Лекція присвячена складній ситуації, в якій опинилися єврейські громади Львова в бурхливий 1918 р. Зокрема у ній йтиметься про погляди єврейської інтелігенції та громадських діячів на політичні зміни, що відбувалися після того як Львів та українській національний рухи оголосили заявили свою владу на місто. Що означав Львів для таких своїх єврейських мешканців та їхніх релігійних, культурних і політичних інститутів? Як єврейські організації шукали шляхи та можливості, щоб маневрувати та домовлятися в цей складний період напруженості й насильства? Як ідентичності і лояльності простих євреїв, чоловіків та жінок, змінювалися залежно від перемоги політичної ситуації? Про що згадують в своїх спогадах і щоденниках євреї Львова і чому цей турбулентний час є таким важливим та одночасно травматичним для єврейської пам'яті?

28 листопада
18:30

Ресторан "Ягупша"
пл. Ринок 1

Тарас Назарук, Василь Расевич
Центр міської історії

Презентація інтерактивної карти
"Місто у війні: про листопад 1918 року у Львові"

Історія мала місце. Довкіл часто місце символічних декорацій ізнитих від місць повсякденних практик. Із початком 1 листопада 1918 р. українського пророда на Ратуші магістрат проклучнив свою звичну роботу. Це будівля стала місцем проголошення публічних декларацій, дає втратила функцію практичного управління містом. Відкриває дві багатства містом поєднане змінюється не через підняття прапора, а через появу ній фортці що подвіла вулиці і ратушею їм значні способи комунікації. Іноземі, за згодою сторін, бойові дії вдихали, а лінія розмежування перемалювалась, щоб можна було поновити постачання.

Інтерактивна карта дає змогу зрозуміти як лінії взаємопов'язані між людьми, подіями та місцями. Перенесення теми у формат цифрової енциклопедії про історію міста XIX–XX ст. дасть змогу поглянути на тяглість та перервність розмежуючої лінії у Львові з перспективи коротких і водночас подовгостроких тижнів у листопаді 1918 р.

грудень

Школи та бібліотеки
міста

Презентації інтерактивної карти про Львів
у Першій світовій війні для вчителів

Серія презентацій інтерактивної карти про Львів у роки Першої світової війни запросить вчителів до обговорення нових тем та впровадження цифрових документів у викладанні цієї теми в шкільних програмах. Інтерактивна карта покаже можливості різних підходів у викладанні тем, пов'язаних із Першою світовою війною: фокус на повсякденній історії міста дає змогу зосередити війну з погляду звичайних людей, які опинилися у центрі політичних і військових протистоянь та змогли або не змогли перекинути ці події. Такий підхід порушує неліній історії на історію, множинність перспектив та інтерпретацій, відкриє до вибудування різних сюжетів та зв'язків між людьми, людьми, місцями та практиками. Використання численних "інформаційних" джерел – фотографій, карт, афіш, відеоматеріалів та передачи – суттєвим можливості вчителя ставити нові запитання і розглядати нові теми Великої війни із перспективи локальної історії.

Організатор
Центр міської історії Центральної-Східної Європи

За підтримки
Львівської міської ради

Медіа-партнери

Розробка програми
Софія Дяк, Ірина Мацюко

Детальна інформація про програму
www.livycenter.org
www.fb.com/CenterUrbanHistory

Контакти
Центр міської історії
Львів, вул. акад. Богомольця, 6
Тел. (032) 275 17 34
e-mail: publichistory@livycenter.org